

“We hebben Nederlandse **Madagaskar** *welvarend* te

rassen hard nodig om maken”

Voor de Malagasiërs is de aardappel een zeer geschikt gewas voor het droge tussenseizoen. Hier maken de telers een geogst rijstveldje alvast klaar voor de nateelt.

Het enige probleem zijn de stijgende kosten van het pootgoed en vooral de sterk gestegen kosten van kunstmest. De kosten stijgen, maar de opbrengst en de verkoopprijzen niet. Wij boeren kunnen onze prijzen niet vaststellen. De opkopers bepalen de prijzen.

“We hebben Nederlandse rassen hard nodig om Madagaskar welvarend te maken.”

“Drie jaar geleden heerste een voedseltekort op Madagaskar. Er was te weinig rijst. Wij hadden echter twee ton aardappelen in de schuur liggen. Drie maanden lang hebben we toen alleen aardappelen gegeten. Als we die niet gehad hadden, dan hadden we deze periode niet overleefd.” Dit is het verhaal van Solo Andriatefy, een jonge aardappelteler die op de hooglanden van Madagaskar woont. Nu coördineert hij het contact tussen collega-boeren en een succesvolle aardappelcoöperatie, die naarstig op zoek is naar Nederlandse rassen.

Na verificatie op ziektes en plagen verkopen de Malagassiërs het afgekeurde deel van het pootgoed als consumptieaardappel op de lokale markt.

Vorig jaar stelde het Ministerie van Economische Zaken in Den Haag, Madagaskar open voor de zogenaamde PSOM-projecten, of Programma Samenwerking Opkomende Markten. Dit programma voorziet in een forse bijdrage van de investeringskosten voor een innovatief project van de privésector, waarin een Nederlands bedrijf met een

Malagassische partner kan samenwerken in een joint venture. Twee pootaardappelhandelshuizen, Stet Holland en Meijer BV, hebben interesse getoond om met de boeren op Madagaskar een samenwerkingsverband aan te gaan. Deze Nederlandse bedrijven brengen daarin de technische

kennis om goed pootgoed te telen over naar Madagaskar. Stet Holland is van plan een joint venture op te zetten met het staatsbedrijf Fifamanor, een toegepast onderzoekscentrum dat ziektevrije pootaardappelen vermeerdert en verstrekt aan de lokale boeren. Meijer BV is geïnteres-

De aardappeltelers in Madagaskar kunnen hun prijzen niet zelf vaststellen. De opkopers bepalen de prijzen.

“We hebben Nederlandse rassen hard nodig om Madagaskar welvarend te maken”

seerd in samenwerking met de boerencoöperatie waarvoor Solo Andriatefy aardappelen teelt. Hierbij zijn meer dan achthonderd aardappeltelers aangesloten.

Telen met terugleveringscontract

Vol trots laat Andriatefy de twee grote bewaarplaatsen van de coöperatie zien. “In de ene schuur bewaren we de consumptieaardappelen voor de verkoop, in de andere schuur sorteren we het hier vermeerderde pootgoed. Deze gaan naar de leden van onze coöperatie. Hiermee sluiten we een terugleveringscontract af. Op die manier zijn de boeren verzekerd van een afzetmarkt en kunnen wij al vooraf verkoopcontracten afsluiten met supermarkten en bedrijven die aardappelen verwerken voor de productie van chips en frites. Bedrijven in Mauritius zijn ook geïnteresseerd in onze aardappelen. We proberen ons nu op deze exportmarkt te richten en zetten alles op alles om hiervoor genoeg volume te produceren. De Mauritianen hebben een voorkeur voor de Spunta. Deze grote aardappel laat zich makkelijk verwerken tot frites”, aldus Andriatefy.

De opkopers bepalen de prijzen

In de regio rond Antsirabe telen de boeren al zo'n dertig jaar Hollandse aardappelrassen. Voor hen is de aardappel een zeer geschikt gewas voor het droge tussenseizoen. Dit is de periode waarin ze geen rijst kunnen verbouwen. Rijst is het belangrijkste voedsel voor de eilandbewoners. De Malagassiër eet dit hoofdvoedsel gemiddeld drie keer per dag. Op de koele hooglanden zien de inwoners duidelijk het voordeel in van de aardappelteelt. Het levert extra voedsel op en meer inkomen voor de boeren. Boerin Madame Claire laat hier trots haar land zien. In 1971 kreeg ze voor het eerst Spunta pootaardappelen van Fifamanor, samen met een lening en teeltinstructies. Sindsdien verdient ze zo'n 200 euro per jaar extra met de aardappelteelt. Een deel van de aardappelen kan ze als pootgoed terugleveren aan Fifamanor. Na verificatie op ziektes en plagen verkopen ze het goedgekeurde deel als pootgoed voor de verkoop en de rest gaat als consumptieaardappel naar de lokale markt. In het regenseizoen verbouwt de boerin

De aardappeltelers in Madagaskar sluiten met de coöperatie een terugleveringscontract af. Op die manier zijn de boeren verzekerd van een afzetmarkt.

rijst op haar akkers. “De aardappelen helpen me al jaren te overleven. Het enige probleem zijn de stijgende kosten van het pootgoed en vooral de sterk gestegen kosten van kunstmest. De kosten stijgen, maar de opbrengst en de verkoopprijzen niet. Wij boeren kunnen onze prijzen niet vaststellen. De opkopers bepalen de prijzen. Het telen van aardappelen gaat niet zonder problemen.” Twee jaar geleden brak de aardappelziekte uit in de velden van Antsirabe. “Dat jaar haalden we maar een derde van de oogst binnen. Gelukkig had ik het pootgoed toen niet op krediet gekocht, dus we maakten toch nog een beetje winst”, vertelt Claire opgelucht.

Steeds meer problemen met ziekten en plagen

Martin Smit, Nederlander en oud-vertegenwoordiger van de Food and Agricultural Organisation (FAO) die in Madagaskar is blijven wonen, zegt dat boeren hier in hun bedrijfsvoering veel last hebben van aardappelziektes. Ze hebben niet de middelen om goed pootgoed in te kopen, dat vrij is van ziekten en plagen. Als uitgangsmateriaal gebruiken ze steeds weer opnieuw de aardappelen van het vorig seizoen. Dan krijg je steeds meer problemen met ziektes en om de zoveel jaar een mislukte oogst. De beschikbare aardappelsoorten op Madagaskar zijn ook sterk gevoelig voor allerlei ziektes. Nederland is de grootste pootaardappelproducent ter wereld en

heeft een unieke ervaring in de teelt en veredeling van kwaliteitspootgoed. Het hoogland van Madagaskar heeft een uitstekend klimaat om aardappelen te telen. Samenwerking met Nederland op dit gebied zou van grote betekenis kunnen zijn voor de Malagassische boer”.

Samenwerken met Nederlands bedrijf

De boeren in Madagaskar zijn duidelijk op zoek naar betere rassen. Andriatefy importeerde begin vorig jaar een container met Paloma aardappelen van Agrico. Hij leende daarvoor 15.000 euro van de plaatselijke bank. De aardappelen zijn inmiddels in hun derde generatie en het laatste gedeelte van de lening moet in 2010 worden terugbetaald. Zijn coöperatie wil echter een nauwere samenwerking met de Nederlandse pootaardappelbedrijven. “Wij willen samenwerken met een partner. We hebben hier land en een markt. Wat we nog niet hebben zijn de goede rassen die Nederland heeft”, zegt hij. “Samenwerking met een Nederlands bedrijf zou tevens een belangrijke stap zijn om betere teelttechnieken te introduceren, om de oogsten te verbeteren en kwaliteitsaardappelen te telen die geschikt zijn voor export naar Mauritius en andere landen in de regio. We hebben de Nederlandse rassen nodig om aan ontwikkeling bij te dragen en Madagaskar welvarend te maken”, aldus Andriatefy.

Annelie Rozenboom (tekst)

Bart Eijgenhuijsen (fotografie)